

Gerechtshof te Den Bosch
Parketnummer: 20.011554.05
(vordering art. 36e WvS)
Terechzitting d.d. 5 februari 2016 te
13.30 uur

pleitaantekeningen

inzake:

Hüseyin Baybasin
advocaat: mr A.G. van der Plas

Edelgrootachtbaar College,

Enkele opmerkingen

Ik heb slechts enkele opmerkingen voor deze pro forma zitting op basis waarvan u gaat besluiten hoe verder te gaan in het opgedragen gerechtelijk onderzoek. In uw arrest van 5 augustus 2014 hebt u bevolen acht getuigen te horen, een selectie van gesprekken opnieuw te vertalen en een onderzoek te doen op stemherkenning van een persoon die in de gesprekken aangeduid als Ali Yucesu. Drie getuigen zijn gehoord. Ook de gesprekken zijn opnieuw vertaald. De raadsheer-commissaris heeft op 13 maart 2015 een keurig rechtshulpverzoek gericht aan Turkije met daarin het verzoek 5 getuigen aldaar te horen: Ahmet Şimşek, Nevzat Sözer, Celal Gül, Celal Deniz en Ebedin Gündes. Uw hof had een vooruitziende blik, want vermeldde uitdrukkelijk in de beslissing van 5 augustus 2014, dat de getuigenverhoren niet door middel van ~~getuigen~~ verhooren zullen plaats vinden.

video

Dat laatste was een belangrijke aanvulling voor de verdediging en wel vanwege het volgende. Een ontnemingsprocedure is voor een veroordeelde ontdaan van vrijwel alle verdedigingsrechten. De onderhavige procedure is daar een schrijnend voorbeeld van. Neem de zaak Simsek, waarin het openbaar ministerie cliënt een groot bedrag wil afpakken op basis van een ooit tussen Ebedin Gündes, cliënt zwager, en ene Ahmed Simsek plaatsgevonden uitwisseling van stukken grond in Kartal te Istanbul. Het bewijs hangt volkomen op een ooit onder de bezielende leiding van rechercheur Jeroense in 1999 van de oude heer Simsek afgenomen getuigenverklaring.

Het gaat om een verklaring die door dezelfde Simsek daarna tegenover diverse onderzoeksrechters is herroepen: 1. op 19 januari 2004 tegenover de Turkse onderzoeksrechter, op 23 juni 2004 in aanwezigheid van de Nederlandse rechter-commissaris en beide partijen, d.w.z. officier van justitie en verdediging en 3. in een aanvullende brief van 24 november 2004 tegenover de Nederlandse rechter. Het betrof een zuiver civielrechtelijke kwestie, zoals de Turkse onderzoeksrechter Tut in juni 2004 al uitdrukkelijk aangaf. Er is geen sprake geweest van bedreiging, chantage of dwang, van wie en door wie dan ook, zo verklaarde Şimşek in aanwezigheid van twee onderzoeksrechters.

Vanaf aanvang af is door ons verzocht deze getuige zelf vragen te mogen stellen. Dat is tot op heden niet mogelijk gebleken. Op 30 juni 2004 toen er een mogelijkheid was bij een verhoor in Istanbul, is het de verdediging verboden zelf vragen te stellen aan deze getuige. Ik liet uw hof eerder weten dat dit in strijd was met de uitleg van het EHRM van het recht om getuigen te horen (artikel 6 lid 1 en 3(d) van het EVRM).¹

Uw hof nam dus de juiste beslissing op dit punt in augustus 2014 . En wat zien we dan als gevolg?

Het gevolg is dat het ware gezicht van deze zaak opeens als een duveltje uit een doosje opduikt.

Geacht hof, dat kunt u wel willen, maar wij laten u gewoon niet toe in Turkije, zo luidt in feite het antwoord van rechter Mahmut Budunoğlu van het ministerie van Justitie te Ankara. Impliciet verwijst zijn antwoord naar artikel 4 van het Europees Rechtshulpverdrag, waarin nog staat geschreven, dat de autoriteiten van de verzoekende Partij aanwezig kunnen zijn bij de uitvoering van een rechtshulpverzoek zoals het onderhavige, maar alleen indien de aangezochte Partij, in casu Turkije, daarin toestemt. Het Tweede Protocol waarin de lidstaten overeenkomen, dat een dergelijk verzoek, niet mag worden geweigerd door de aangezochte Partij, is door Turkije niet ondertekend (artikel 2). Daar behoeft men zich dus weinig aan gelegen te laten liggen.

De heer Budunoğlu heeft besloten, dat u de getuigen wel kunt horen, maar alleen via een videoverbinding vanuit Nederland. Dat is nu juist wat u niet wilde, zoals u de raadsheer-commissaris beleefd terug schreef. Maar daar ligt men op de Afdeling Internationale Rechtshulp van het ministerie van Justitie in Ankara niet echt wakker van. Het tweede antwoord luidde: 'zo heb ik rechter Budunoğlu nu eenmaal besloten.

Het verbaast uw hof. Maar wij als verdediging zijn ondertussen gewend aan deze praktijken, waarin ook met u als rechterlijke macht gewoon een loopje wordt genomen. De zaak tegen mijn cliënt bestaat uit leugens en bedrog: een beerput vol. In de hoofdzaak heb ik afgelopen dinsdag bij de Hoge Raad de Tweede Aanvulling op het herzieningsverzoek kunnen indienen, een document van 250 pagina's lang vol met nova, die nieuw zijn opgekomen in het herzieningsonderzoek dat op instigatie van de advocaat-generaal heeft plaatsgevonden. De uitkomst is, dat u als hof Den Bosch tot op het bot bent voorgelogen en misleid in deze zaak. U bent voorgelogen over de samenwerking in de zaak

¹ EHRM Vidgen v. Nederland, 10 juli 2012, appl. No. 29353/06

vanaf begin 1995, toen cliënt zelfs nog geen voet op Nederlandse bodem had gezet. Uw hof is voorgelogen over het vervalste uit Turkije verkregen audiomateriaal en de onder marteling in Turkije verkregen verklaringen. Uw hof is in de hoofdzaak extra misleid door intentioneel foute vertalingen, waarin belastende feiten werden toegevoegd: één schot, 40 kg heroïne, 'hem koud maken' en ontlastende feiten onvertaald bleven. Indien u deze zaak doorzet, dan zult u kopie ontvangen van al datgene dat nu aan de Hoge Raad is voorgelegd. Het is adembenemend. Het nieuwe boek van Ton Derksen *'De Baybasin taps, een politiek gevangene in Nederland'* vat dit alles zeer leesbaar samen. Ik heb hier een exemplaar voor uw hof meegebracht.

Het voorliegen van de rechter in deze zaak is mede mogelijk geweest door de uitmuntende informele contacten die de centrale taptolk Tayyar Cetinkaya indertijd had met de Turkse autoriteiten, niet alleen met de chefs van de narcotica-brigade te Istanbul en hun chef te Ankara, Emin Arslan, maar tevens met de rechters op de Afdeling Internationale Rechtshulp aldaar, zoals de heer Budunoğlu. Cetinkaya liep bij hun binnen, omhelsde ministers en een ieder die daar onder functioneerde en regelde zo alles wat het KNON wenste te ontvangen en omgekeerd. Dit is de wijze geweest waarop vervalste taps en verklaringen het Nederlandse strafproces konden worden binnengesmokkeld. Deze contacten van Cetinkaya liepen indertijd buiten de officiële kanalen om. De zaak Baybasin? Daar werd de liaison in Istanbul in die tijd, de heer Schalks, geheel buiten gehouden.

De zaak Baybasin is opgezet omdat Turkije de invloedrijke Koerd Baybasin de mond wilde snoeren. Hij stond op Tansu Cillers dodenlijst. En de zaak waar u nu mee worstelt, geacht hof, is daarvan het staartje. Dat is waarom u de gewenste medewerking, die u op grond van Verdrag en wet zou moeten krijgen, niet krijgt. Men is als de dood, dat de onderliggende beerput open breekt.

In een aanpalende zaak heeft uw hof te Arnhem het openbaar ministerie bevolen een strafrechtelijk onderzoek te starten tegen de voormalige Secretaris-generaal van het ministerie van Justitie en hiertoe een aantal specifieke getuigen in Turkije te horen. Dat was op 20 januari 2014 (prod 1). De rechter-commissaris die het in aansluiting daarop gestarte gvo leidt is 4 keer in Turkije geweest om de toegang tot Turkije af te smeken voor het horen van de getuigen. Tot in ieder geval november jl. zonder resultaat. Ze heeft verzocht om de stukken uit het Turkse strafdossier in de zaak Demmink. Ook die zijn haar tot op heden geweigerd. Op 18 november jl. als ik het wel heb, is minister Van der Steur naar Turkije afgereisd voor overleg over deze kwestie met zijn collega aldaar (prod 2). Vlak daarvoor vond een cel-doorzoeking bij cliënt plaats waar belangrijke, zeer vertrouwelijke stukken uit cliënts herzieningsdossier werden ontvreemd. ^{Toeval?} Ik weet het niet. Ik weet wel, dat kort daarna de door ons ingeschakelde jurist Hüseyin Demir, in Ankara nul op rekest kreeg, toen hij uittreksels opvroeg over registraties van cliënt bij het bureau Interpol te Ankara in 1995. Deze waren van belang voor de herzieningsprocedure. Aanvankelijk waren ze de heer Demir zonder enig probleem beloofd. Later werd hem door één van de rechters van het ministerie van Justitie gezegd - en ik weet niet of dit misschien de heer Budunoğlu was - : *"Met de zaak Baybasin houdt de minister zich persoonlijk bezig. U zult ook weten dat de beslissingen in politieke zaken*

prod 3

altijd op deze manier worden genomen." (prod 4: brief d.d. 26 januari 2016 van Hüseyin Demir met bijlagen)

Mijn Turkse collega en mensenrechtenactiviste, Eren Keskin, schreef mij al op 1 april 2014 over het dossier Demmink: *"Wij zijn deze manier van handelen gewend bij een gering aantal ingestelde vervolgingen tegen de Turkse Diepe Staat. Uit dit dossier blijkt openlijk, dat de beschuldigde personen Joris Demmink en anderen worden beschermd om een reden die ik niet ken."* Zij schrijft ook: *"Toen ik het dossier [Demmink] op de kamer van officier van justitie Selim Berna Altay bestudeerde, zat daar een omvangrijke gesloten enveloppe bij met daarin documenten. Onder de tekst Republiek Turkije was een stempel gezet met 'geheim'. Het was niet toegestaan deze enveloppe te openen--."*(prod 5)

Geacht hof, de zaak Baybasin is, zo laat Demir ons weten, nog steeds een politieke zaak in de ogen van de minister van justitie te Turkije die kort daarvoor met onze minister van Justitie had overlegd over de verbetering van de samenwerking in de kleine rechtshulp inzake o.a. de aanpalende zaak Demmink. De zaak Demmink betreft Turks staatsgeheim. U, als rechter komt daarin ondanks de gesloten verdragen en geldende wetten op de tweede plaats.

Ik schets deze context kort voor een beter begrip waarom wij ons verzetten tegen deze weigering vanuit Turkije u aldaar getuigen te laten horen. Rechter Budunoğlu verwijst naar de mogelijkheid van een videoverhoor, welke het tweede protocol bij het ERV inderdaad geeft in artikel 9. Maar hij vergeet dat het Tweede protocol die mogelijkheid uitdrukkelijk alleen geeft als de verzoekende Partij daarom vraagt. Ook laat de heer Budunoğlu zich niets gelegen liggen aan artikel 2 van datzelfde Tweede protocol, dat men een Partij die zelf aanwezig wil zijn bij de uitvoering van de verzochte rechtshulp, dat niet mag weigeren. Uw voorzitter weet daar veel meer van dan ik, gespecialiseerd als zij is in de details van het Internationaal Strafrecht.

Wij hebben in deze zaak teveel nare ervaringen gehad, waarin de rechter bruto is misleid. We zullen alles doen om verdere herhalingen te voorkomen. Eén voorbeeld dat nog van belang is te noemen, is de informant Bayrakdar op wiens verklaringen, aldus de voormalig CID officier van justitie mr. Klunder, de strafzaak tegen cliënt ooit van start is gegaan. De man schreef recent aan de NOS uitstekende contacten te hebben met de justitiële autoriteiten in Turkije. De man is volgens de processen-verbaal van de zittingen van de rechtbank Breda en uw hof twee maal ter zitting gehoord in de hoofdzaak, tot tweemaal toe onherkenbaar, vermomd of achter een kamerscherm. De man heeft zich spontaan bij mij gemeld en mij verteld wel bij de rechtbank maar nooit bij uw hof een verklaring onder ede te hebben afgelegd. Na overleg met zijn advocaat heeft hij dit ook schriftelijk verklaard op mijn kantoor. Ik heb de Hoge Raad hiervan in kennis gesteld (prod 6). Als het klopt wat hij zegt, dan zijn we met z'n allen enorm in het ootje genomen in de hoofdprocedure, niet alleen de verdediging maar ook u als hof. Dit betekent dat wij als verdediging minst genomen niet meer helemaal gerust zijn op de getuigen die wij eventueel via een videoscherm gepresenteerd krijgen. Een verhoor waarbij uw raadsheer-commissaris en de verdediging zelf aanwezig zijn biedt de meeste kansen dit soort fratsen als met de informant Bayrakdar dit keer voor te zijn.

Deze zaak loopt nu 18 jaar. De verklaringen van de verzochte getuigen raken de essentie van het bewijs. Wij doen geen afstand van het horen van deze getuigen op de wijze als door uw hof eerder bepaald. Als u niet in staat bent hen te horen conform de eisen die het EVRM daaraan stelt, zal dat als consequentie hebben, dat hun verklaringen voor zover belastend, van het bewijs moeten worden uitgesloten. Het betekent ook dat waar cliënt de mogelijkheid wordt ontnomen ontlastende getuigen zoals Sözer, Deniz en Gündez te horen hem zijn recht op een fair trial is ontnomen.

M.i. zijn we al lang geleden op een punt beland – de ontnemingsprocedure sleept zich al 18 jaar voort – van de zaak, dat de ingeslagen onheilsweg eindelijk eens moet worden afgegrensd. Niets staat uw hof er aan in de weg om dat alsnog ambtshalve te doen, op grond van bijvoorbeeld vergaande onacceptabele overschrijding van de redelijke termijn of het doelbewust frustreren van het recht op een fair process. Ik doel hier op uw bevoegdheid o.g.v. artikel 283 lid 6 Sv. Zo niet, dan insisteren wij bij het horen van de getuigen en wel op de wijze zoals door uw hof bepaald.